

Libellenfauna in het Stropersbos - 2020

Stekene - Sint-Gillis-Waas

Zuidelijke keizerlibel • *Anax parthenope* • ♂

“Libellen zijn geschikt als indicatoren voor de milieukwaliteit van natte gebieden. Hun levenswijze is immers gebonden aan waterpartijen, waar ze als larve opgroeien en hun eitjes afzetten.”

beheerplan p 48

LIBELLENWERKGROEP

Waasland

deelnemers:

Luc Bekaert, Frank Cornelis, Hugo De Beuckeleer, Chris de Buyzer, Etienne De Schrijver, Marian Kiefer, Kris Peeters, Brigitte Van Passel en Tom Vermeulen

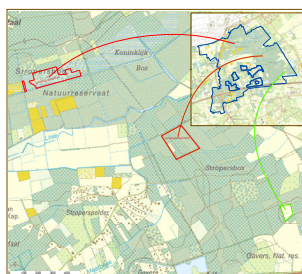
Libellenfauna in het Stropersbos: een project met goedkeuring van Joris Goossens (boswachter ANB)

Inleiding

In de periode mei-september, inventariseert de Libellenwerkgroep Waasland, de afgebakende projectgebieden Stropersbos West (*Stekene*) en Stropersbos Oost (*Sint-Gillis-Waas*)* en verzamelt alle libellenwaarnemingen.

Het is altijd uitkijken naar een nieuw libellenvliegseizoen! Nieuwsgierig welke soorten we in 2020 zullen waarnemen. Zou de droogte van de voorbije jaren nu echt sporen nagelaten hebben? Welke resultaten kunnen we na 5 jaar libellenopvolging Stropersbos voorleggen?

*In 2015 werden natuur-beheerwerken in functie van heideherstel en -ontwikkeling uitgevoerd. We kozen ervoor om op deze plaatsen, projectgebieden af te bakenen (zie kaart).

Dit verslag is een aanvulling op de vorige verslagen 'Libellenfauna in het Stropersbos 2016 - 2017 - 2018 - 2019'. Deze verslagen zijn te downloaden via de website [www.wakona.be/werkgroepen/Libellen/Libellenwerkgroep Waasland/Projecten](http://www.wakona.be/werkgroepen/Libellen/Libellenwerkgroep%20Waasland/Projecten).

Brigitte

1. Libellen - waargenomen soorten

Tot einde 2019 werden in totaal 44 soorten waargenomen, 18 soorten waterjuffers, 26 soorten echte libellen. (verslag Libellenfauna in het Stropersbos 2019)

In 2020 werd de Zuidelijke keizerlibel (*Anax parthenope*) voor het eerst waargenomen in Stropersbos West.

Nieuw in 2020 voor Stropersbos Oost waren Variabele waterjuffer (*Coenagrion pulchellum*) en Blauwe breedscheenjuffer (*Platycnemis pennipes*).

De volgende tabel geeft de waargenomen soorten weer in 2016, 2017, 2018, 2019 en 2020 voor zowel Stropersbos **West** (*Stekene*) en Stropersbos **Oost** (*Sint-Gillis-Waas*). De kolom subtotaal is het resultaat van alle waarnemingen t.e.m. 2020 in **West** en **Oost**.

Na analyse van vroegere foto's werd Geelvlakheidlibel (*Sympetrum flaveolum*) ook in Stropersbos West waargenomen door Hugo De Beuckeleer op 23 juli 2006. <https://waaslandnoord.waarnemingen.be/waarneming/view/187761709>

In Stropersbos Oost werd deze soort vóór 2007 waargenomen in Stropersbos Oost (ES77B)*, de exacte plaats is niet te achterhalen.

Einde 2020 werden voor het Stropersbos in totaal 45 soorten waargenomen, 18 soorten waterjuffers, 27 soorten echte libellen.

** Geïntegreerd bos- en natuurbeheerplan Stropers - ref 816751/R9/FVH/Mech-12 juli 2007 - 2.3.4.6 Libellen pag 48

* * Geelvlakheidlibel (*Sympetrum flaveolum*) en Noordse witsnuitlibel (*Leucorrhinia rubicunda*) zijn verborgen soorten in waarnemingen.be.

2. Waarnemingen Projectgebieden

In de periode mei-september hebben we met een veertiendaagse beurtrol de projectgebieden geïnventariseerd. De volgende tabellen geven de resultaten van de waargenomen soorten in de projectgebieden weer.
(www.waarnemingen.be-mijn-gebieden)

Voor 2020 werden in de periode mei-september in het projectgebied West, 32 soorten waargenomen. Dit brengt het totaal op 44 soorten.

Het totaal aantal waargenomen soorten in Stropersbos **West** (45), werden m.u.v. Geelvlakheidelibel (*Sympetrum flaveolum*)* ook in het projectgebied West gezien (44). (periode begin waarnemingen t.e.m. 2020)

In het projectgebied Oost werden in 2020, 22 soorten waargenomen. 7 soorten werden buiten het projectgebied gezien; Watersnuffel (*Enallagma cyathigerum*), Grote roodoogjuffer (*Erythromma najas*), Vroege glazenmaker (*Aeshna isoceles*), Plasrombout (*Gomphus pulchellus*), Smaragdlibel (*Cordulia aenea*), Zwervende heidelibel (*Sympetrum fonscolombii*) en Zuidelijke heidelibel (*Sympetrum meridionale*).

In Stropersbos **Oost** werden in totaal 40 soorten waargenomen, 36 soorten in het projectgebied Oost. Kanaaljuffer (*Erythromma lindenii*), Grote roodoogjuffer (*Erythromma najas*) en Kleine roodoogjuffer (*Erythromma viridulum*) werden nog niet waargenomen in het projectgebied Oost. Geelvlakheidelibel (*Sympetrum flaveolum*) werd vóór 2007 waargenomen in Stropersbos Oost (E577B)*, de exacte plaats is niet te achterhalen.

Stekene - Stropersbos West- projectgebied

*projectgebied Stropersbos West
april 2020*

Stropersbos Oost - projectgebied 1-2

*projectgebied Stropersbos Oost
april 2020*

Stropersbos West - projectgebied

	01/05 17/05	18/05 31/05	01/06 14/06	15/06 28/06	29/06 12/07	13/07 26/07	27/07 09/08	10/08 23/08	24/08 06/09	07/09 20/09	21/09 30/09	laatst gezien
Zwervende pantsersjuffer - <i>Lestes barbarus</i>			x	x			x	x	x	x	x	2020
Tangpantsersjuffer - <i>Lestes dryas</i>				x								2020
Gewone pantsersjuffer - <i>Lestes sponsa</i>										x		2020
Tengere pantsersjuffer - <i>Lestes virens</i>				x	x		x	x	x	x	x	2020
Houtpantsersjuffer - <i>Chalcolestes viridis</i>				x	x		x	x	x	x	x	2020
Bruine winterjuffer - <i>Sympecma fusca</i>	x	x			x	x	x	x	x	x	x	2020
Koraaljuffer - <i>Ceragrion tenellum</i>												2014
Azuurwaterjuffer - <i>Coenagrion puella</i>	x	x	x	x	x	x	x					2020
Variabele waterjuffer - <i>Coenagrion pulchellum</i>												2018
Gaffelwaterjuffer - <i>Coenagrion scitulum</i>		x	x	x	x	x	x					2020
Watersnuffel - <i>Enallagma cyathigerum</i>		x			x		x	x	x	x	x	2020
Kanaaljuffer - <i>Erythromma lindenii</i>												2015
Grote roodoogjuffer - <i>Erythromma najas</i>			x	x								2020
Kleine roodoogjuffer - <i>Erythromma viridulum</i>					x	x	x			x		2020
Lantaarntje - <i>Ischnura elegans</i>		x	x	x	x	x	x	x	x			2020
Tengere grasjuffer - <i>Ischnura pumilio</i>	x			x								2020
Vuurjuffer - <i>Pyrrhosoma nymphula</i>	x	x	x	x								2020
Blauwe breedscheenjuffer - <i>Platycnemis pennipes</i>												2017
Zuidelijke glazenmaker - <i>Aeshna affinis</i>					x			x	x			2020
Blauwe glazenmaker - <i>Aeshna cyanea</i>										x	x	2020
Bruine glazenmaker - <i>Aeshna grandis</i>												2019
Vroege glazenmaker - <i>Aeshna isoceles</i>				x								2020
Paardenbijter - <i>Aeshna mixta</i>					x	x	x	x	x	x	x	2020
Zadellibel - <i>Anax ephippiger</i>												2019
Grote keizerlibel - <i>Anax imperator</i>		x	x	x	x	x	x	x	x			2019
Zuidelijke keizerlibel - <i>Anax parthenope</i>				x	x							2020
Glassnijder - <i>Brachytron pratense</i>	x		x									2020
Plasrombout - <i>Gomphus pulchellus</i>			x									2020
Smaragdlibel - <i>Cordulia aenea</i>	x	x	x	x								2020
Vuurlibel - <i>Crocothemis erythraea</i>			x	x								2020
Venwitsnuitlibel - <i>Leucorrhinia dubia</i>			X									2020
Gevlekte witsnuitlibel - <i>Leucorrhinia pectoralis</i>												2018
Noordse witsnuitlibel - <i>Leucorrhinia rubicunda</i>												2018
Platbuik - <i>Libellula depressa</i>	x	x	x	x								2020
Viervlek - <i>Libellula quadrimaculata</i>	x	x	x	x	x	x						2020
Zuidelijke oeverlibel - <i>Orthetrum brunneum</i>												2016
Gewone oeverlibel - <i>Orthetrum cancellatum</i>		x	x	x	x	x	x	x	x			2020
Beekoeverlibel - <i>Orthetrum coerulescens</i>												2016
Zwarte heidelibel - <i>Sympetrum danae</i>												2017
Geelvlakheidelibel - <i>Sympetrum flaveolum</i>												
Zwervende heidelibel - <i>Sympetrum fonscolombii</i>												2019
Zuidelijke heidelibel - <i>Sympetrum meridionale</i>				x	x			x	x	x	x	2020
Bloedrode heidelibel - <i>Sympetrum sanguineum</i>			x	x	x	x	x	x	x	x	x	2020
Bruinrode heidelibel - <i>Sympetrum striolatum</i>			x	x	x	x	x	x	x	x	x	2020
Steenrode heidelibel - <i>Sympetrum vulgatum</i>			x								x	2020
Totaal	8	11	18	21	17	11	14	13	13	12	11	44

Stroperbos Oost - projectgebied

	01/05 17/05	18/05 31/05	01/06 14/06	15/06 28/06	29/06 12/07	13/07 26/07	27/07 09/08	10/08 23/08	24/08 06/09	07/09 20/09	21/09 30/09	laatst gezien
Zwervende pantserjuffer - <i>Lestes barbarus</i>			x									2020
Tangpantserjuffer - <i>Lestes dryas</i>			x	x	x	x						2020
Gewone pantserjuffer - <i>Lestes sponsa</i>												2019
Tengere pantserjuffer - <i>Lestes virens</i>												2019
Houtpantserjuffer - <i>Chalcolestes viridis</i>										x		2020
Bruine winterjuffer - <i>Sympetma fusca</i>	x										x	2020
Koraaljuffer - <i>Ceriatrion tenellum</i>												2016
Azuurwaterjuffer - <i>Coenagrion puella</i>	x	x										2020
Variabele waterjuffer - <i>Coenagrion pulchellum</i>	x											2020
Gaffelwaterjuffer - <i>Coenagrion scitulum</i>			x									2020
Watersnuffel - <i>Enallagma cyathigerum</i>												2017
Kanaaljuffer - <i>Erythromma lindenii</i>												
Grote roodoogjuffer - <i>Erythromma najas</i>												
Kleine roodoogjuffer - <i>Erythromma viridulum</i>												
Lantaarntje - <i>Ischnura elegans</i>	x	x										2020
Tengere grasjuffer - <i>Ischnura pumilio</i>												2018
Vuurjuffer - <i>Pyrrhosoma nymphula</i>	x	x										2020
Blauwe breedscheenjuffer - <i>Platycnemis pennipes</i>						X						2020
Zuidelijke glazenmaker - <i>Aeshna affinis</i>							x	x	x			2020
Blauwe glazenmaker - <i>Aeshna cyanea</i>							x				x	2020
Bruine glazenmaker - <i>Aeshna grandis</i>												2019
Vroege glazenmaker - <i>Aeshna isoceles</i>												2019
Paardenbijter - <i>Aeshna mixta</i>					x	x	x	x	x	x	x	2020
Zadellibel - <i>Anax ephippiger</i>												
Grote keizerlibel - <i>Anax imperator</i>		x	x	x	x	x	x	x				2020
Zuidelijke keizerlibel - <i>Anax parthenope</i>												
Glassnijder - <i>Brachytron pratense</i>	x	x										2020
Plasrombout - <i>Gomphus pulchellus</i>												2017
Smaragdlibel - <i>Cordulia aenea</i>												2018
Vuurlibel - <i>Crocothemis erythraea</i>				x								2020
Venwitsnuitlibel - <i>Leucorrhinia dubia</i>												2018
Gevlekte witsnuitlibel - <i>Leucorrhinia pectoralis</i>												2018
Noordse witsnuitlibel - <i>Leucorrhinia rubicunda</i>												
Platbuik - <i>Libellula depressa</i>	x	x										2020
Viervlek - <i>Libellula quadrimaculata</i>	x	x										2020
Zuidelijke oeverlibel - <i>Orthetrum brunneum</i>												
Gewone oeverlibel - <i>Orthetrum cancellatum</i>		x	x	x	x	x	x	x	x			2020
Beekoeverlibel - <i>Orthetrum coerulescens</i>												
Zwarte heidelibel - <i>Sympetrum danae</i>												2017
Geelvlakheidelibel - <i>Sympetrum flaveolum</i>												
Zwervende heidelibel - <i>Sympetrum fonscolombii</i>												2019
Zuidelijke heidelibel - <i>Sympetrum meridionale</i>												2019
Bloedrode heidelibel - <i>Sympetrum sanguineum</i>			x	x	x	x	x	x	x	x		2020
Bruinrode heidelibel - <i>Sympetrum striolatum</i>							x	x		x	x	2020
Steenrode heidelibel - <i>Sympetrum vulgatum</i>							x					2020
Totaal	8	8	6	5	6	8	6	6	3	4	4	36

3. *Winnaars en verliezers in 2020*

Na de waarnemingen van zowel Gevlekte witsnuitlibel (*Leucorrhinia pectoralis*), Noordse witsnuitlibel (*Leucorrhinia rubicunda*), en Venwitsnuitlibel (*Leucorrhinia dubia*) in 2018 en omdat de larven twee maal overwinteren, keken we in het voorjaar speciaal uit naar deze soorten.

Frank Cornelis kon op 2 juni de Venwitsnuitlibel (*Leucorrhinia dubia*) spotten in het projectgebied Stropersbos West. Het zou de enige witsnuitlibel zijn die in het Wakona werkingsgebied* gezien werd in 2020.

Marian Kiefer, Luk Bekaert en Tom Vermeulen konden voor het eerst de Zuidelijke keizerlibel (*Anax parthenope*), zowel mannetje als vrouwtje, observeren.

In Stropersbos Oost zag Hugo De Beuckeleer een Blauwe breedscheenjuffer (*Platycnemis pennipes*), de eerste waarneming in dit deel van het Stropersbos.

In tegenstelling tot vorig jaar deden algemenere soorten, Azuurwaterjuffer, (*Coenagrion puella*), Gaffelwaterjuffer (*Coenagrion scitulum*), Platbuik (*Libellula depressa*), Viervlek (*Libellula quadrimaculata*) en Gewone oeverlibel (*Orthetrum cancellatum*), het weer goed.

Pantserjuffers (*Lestidae*) daarentegen zijn de grote verliezers. En dit viel nog meer op in Stropersbos Oost. Waar vorig jaar Zwervende pantserjuffer (*Lestes barbarus*), Tangpantserjuffer (*Lestes dryas*) en Tengere pantserjuffer (*Lestes virens*) in grote aantallen voorkwamen, werden ze in 2020 nauwelijks waargenomen. Zou dit alleen met de droogte te maken hebben, of ook met een (te) grondige maaibeurt in het najaar?

Bruine glazenmaker (*Aeshna grandis*) werd dit jaar niet waargenomen.

Venwitsnuitlibel- *Leucorrhinia dubia*
© Frank Cornelis - 2 juni 2020

Zuidelijke keizerlibel - *Anax parthenope*
© Marian Kiefer - 15 juni 2020

Zwarte heidelibel (*Sympetrum danae*), een doelsoort** voor doelsysteem I - zoetwatergemeenschap en doelsysteem II - rietland en ruigte werd sinds 2018 niet meer waargenomen.

* *Wakona werkingsgebied* (Antwerpen LO, Berlare, Beveren, Hamme, Kruike, Lochristi, Lokeren, Moerbeke, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas, Stekene, Temse, Waasmunster, Wachtebeke, Zele en Zwijndrecht) - wakona.waarneming.be

** *Geïntegreerd bos- en natuurbeheerplan Stropers* - ref 816751/R9/FVH/Mech-12 juli 2007 - 2.3.4.6 Libellen pag 65

Blauwe breedscheenjuffer - Platycnemis pennipes
© Hugo De Beuckeleer - 7 juli 2020

4. Enkele sfeerbeelden

Stroopersbos Oost

Brigitte Van Passel - Guy De Vos (boven) - Etienne De Schrijver (onder)

Geelvlekheidelibel • *Sympetrum flaveolum* • ♂

© Hugo De Beuckeleer • Stroperbos West • 23 juli 2006

Zuidelijke heidelibel • *Sympetrum meridionale* • ♂♀

© Marian Kiefer • Stroperbos West • 27 augustus 2020

Plasrombout • *Gomphus pulchellum* • ♂
© Tom Vermeulen • Stroperbos West • 13 juni 2020

Zuidelijke glazenmaker • *Aeshna affinis* • ♀
© Hugo De Beuckeleer • Stroperbos West • 18 augustus 2020

Gaffelwaterjuffer • *Coenagrion scitulum* • ♀

© Guy De Vos • Stroperbos Oost • 9 junii 2020

Tengere grasjuffer • *Lestes dryas* • ♀
© Brigitte Van Passel • Stroperbos West • 17 juni 2020

Tengere pantserjuffer • *Lestes virens* • ♂♀
© Etienne De Schryver • Stroperbos West • 21 september 2020

Tengere pantserjuffer • *Lestes virens* • ♂♀
© Etienne De Schryver • Stroperbos West • 21 september 2020

5. Droogte in het Stropersbos

Stropersbos Oost - 15 juni 2020

Stroopersbos West - 15 juni 2020 (boven) - 30 juli 2020 (onder) - 15 augustus (achterzijde)

